

KUTSESTANDARD

Tantsuspetsialist, tase 8

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Tantsuspetsialist, tase 8	8

Võimalikud spetsialiseerumised ja nimetused kutsetunnistusel	
Spetsialiseerumine	Nimetus kutsetunnistusel
Eesti rahvatants	Tantsuspetsialist, tase 8 Eesti rahvatants

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus Tantsuspetsialist on loominguline töötaja, kes õpetamise ja/või tantsulooma kaudu väärtustab ning arendab tantsukunsti ja -haridust. Tantsuspetsialist arendab tantsutehnikat ja etendamise oskust; loovust ja eneseväljendust; mõtestamise oskust ja kultuuriteadlikkust. Tantsuspetsialist, tase 8 on valdkonna eestvedaja, kogukonna looja, laiaulatusliku mõjuga valdkonna arendaja. Kutsealal tegutsevad ka - tantsuspetsialist, tase 4, kes on vähese kogemusega ja vajab juhendamist; - tantsuspetsialist, tase 5, kes on vähese kogemusega ja töötab iseseisvalt; - tantsuspetsialist, tase 6, kes tegutseb iseseisvalt uudsetes ja keerulistes olukordades, tal on erialane väljaõpe või pikaajaline (kompetentside kujunemiseks vajalik) töökogemus; - tantsuspetsialist, tase 7, kes on valdkonna arendaja (nt koolitab, on mentoriks), teeb lavastusi, koreograafiaid, viib läbi valdkondlikke projekte. Tööaeg on paindlik, võib sisaldada töötamist puhkepäevadel ja pühade ajal. Töö on füüsilist ja vaimset pingutust nõudev, riskiteguriks on vigastuste oht. Töövahenditeks on tantsustiilist lähtuvalt sobivad jalanõud, riietus, rekvisiidid ja vahendid, muusikat mängiv seade või instrument ning infotehnoloogilised vahendid.
A.2 Tööosad A.2.1 Tantsuks sobiva keskkonna loomine ja arendamine A.2.2 Valdkonna arendamine
Spetsialiseerumisega seotud tööosad A.2.3 Eesti rahvatants
Valitavad tööosad A.2.4. Looma- ja/või õppeprotsessi juhtimine A.2.5. Koreograafia loomine A.2.6. Lavastamine A.2.7. Eestvedamine

A.3 Kutsealane ettevalmistus

Tantsuspetsialist, tase 8 on kompetentside kujunemiseks vajalik töökogemus ja erialane kõrgharidus või läbitud erialane koolitus ning tööks vajalik täiendkoolitus.

A.4 Enamlevinud ametinimetused

Tantsuõpetaja, tantsukunstnik, tantsuspetsialist, liikumisjuht, koreograaf, lavastaja, tantsuringi, -rühma, -studio juhendaja

A.6 Tulevikuoskused

Teave oskuste ja trendide kohta, mille tähtsus valdkonnas kasvab.

Oskus töötada andmemahutudega, teisendada neid arusaadavateks mõisteteks ja aru saada andmetepõhisest otsustamisest.

Suhtlemisoskus.

Oskus kriitiliselt hinnata ja luua meediasisu ning kasutada seda veenvaks kommunikatsiooniks.

Oskus ja tahe kogu aeg õppida midagi uut ning võime mõtestada ja väärtustada õpitu sisulist tähendust.

Oskus asjakohaselt reageerida ootamatutele situatsioonidele ja muutustele.

Enesejuhtimise oskused, sh info filtreerimine tähtsuse järgi, koormuse ohjamine jne.

Oskus töötada tulemuslikult erinevates (ka virtuaalsetes) töörühmades, hoida inimesi pühendunud ja motiveeritud ning tekitada neis kollektiivi tunnet.

Oskus elada ja tegutseda loodust ja keskkonda säästes.

B-osa KOMPETENTSUENÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Tantsuspetsialist, tase 8 kutse moodustub üldoskustest, kohustuslikest, spetsialiseerumisega seotud ja valitavatest kompetentsidest. Kutse taotlemisel on nõutav üldoskuste (B.2) ja kohustuslike kompetentside B.3.1, B.3.2 ja B.3.8 tõendamine ning spetsialiseerumisele eesti rahvatantsule tuleb tõendada spetsialiseerumisega seotud kompetents B.3.3. Valitavatest kompetentsidest B.3.4–B.3.7. tuleb tõendada vähemalt üks kompetents.

Kvalifikatsiooninõuded haridusele ja töökogemusele

Nõuded kutse taotlemisel

1. Erialane kõrgharidus ja töökogemus või kõrgharidus ja kompetentside kujunemiseks vajalik töökogemus
2. Professionaalne enesearendamine

Nõuded kutse taastõendamisel

1. Taastõendatava kutsega seotud töökogemus
2. Eelnevalt väljastatud sama või võrdsustatud taseme kutse, mille kehtivuse lõpust ei ole möödunud rohkem kui 18 kuud

B.2 Tantsuspetsialist, tase 8 üldoskused

Mõtlemisoskused

1. Lahendab teiste või iseenda püstitatud ülesandeid minimaalse juhendamise.
2. Määratleb oma lühiajalised, keskpikad ja pikaajalised eesmärgid, arvestades erinevate karjäärivõimalustega.
3. Omandab uusi harjumusi, kui tööülesanded või vahendid muutuvad.
4. Mõistab oma tunnete, mõtete ja käitumise tagamaid ning reguleerib neid kriitilistes situatsioonides.

Enesejuhtimisoskused

5. Järgib oma tegevuses nii isiklikke, ühiskondlikke kui ka organisatsiooni väärtusi ja põhimõtteid.
6. Juhindub oma töös ja kutsealases tegevuses tantsuspetsialisti heast tavast (lisa 1).
7. Järgib oma tegudes õige ja vale üldtunnustatud põhimõtteid, käitub teiste inimestega ja tööülesandeid täites viisakalt, ausalt, õiglaselt, läbipaistvalt ja erapooletult.
8. Austab teiste väärikust ja privaatsust, kaitseb nende konfidentsiaalset teavet.
9. Austab oma ja teiste kultuuride, religioonide, identiteedi jm väärtusi ja norme ning arvestab oma tegevuses nendega.

10. Väldib oma tegevuses diskrimineerimist etnilise, religioosse, haridusliku või majandusliku tausta, seksuaalse identiteedi või sättumuse, soo, vanuse, puude vmt alusel.
 11. Lähtub oma töös ja tegemistes organisatsiooni strateegilistest alustest (missioon, visioon, väärtused).
 12. Väljendab oma käitumise ja väljaütlemistega organisatsiooni suhtes lojaalsust ja usaldusväarsust.
 13. Lähtub oma tegevuses töökoha, kooli, hobiasutuse vmt organisatsiooni väärtustest.
 14. Säilitab keerukates olukordades rahu ega kaota enesekontrolli.
 15. Tuleb toime ebaühtlase töökoormusega. Talub koormuse ajutisi kõikumisi (sh ületunnitöö ja töötaolek).
 16. Järgib tööd tehes asjakohaseid juhiseid, nõudeid, eeskirju, õigusakte, standardeid jmt.
 17. Käitub tasakaalukalt ja läbimõeldult nii enda kui ka teiste tunnete korral. Vajaduse korral jagab muret asjakohaste inimestega ja otsib abi.
 18. Tuleb toime varieeruvusega. Reageerib muutustele ja ootamatustele adekvaatselt ja asjalikult.
 19. Reageerib viivitamata vaenulikule käitumisele, võttes adekvaatseid ja seaduslikke meetmeid agressiivse käitumise takistamiseks.
 20. Tuvastab ühiskonnas või selle rühmades toimuva rõhumise või ebaõigluse ja pakub tuge, et kodanikud saaksid võtta meetmeid elu ja keskkonna parandamiseks või muutmiseks.
 21. Osaleb avalikku huvi pakkuvates tegevustes (nt avalikud sündmused, kodanikualgatused, kogukonnatöö, erialaliidud, ühendused jmt).
- Lävimisoskused**
22. Kasutab oma töös eesti keelt tasemel B2 ja ühte võõrkeelt tasemel A2 (lisa 2 – keelte oskustasemete kirjeldused).
 23. Kasutab oma töös arvutit infotöötuse, ohutuse ja kommunikatsiooni jaoks algtasemel (lisa 3 – digipädevuste enesehindamiskaala).
 24. Teeb ühiste eesmärkide nimel tõhusat koostööd, mõistes oma ja kolleegide rolli meeskonnas ning käitudes usaldusväärselt ja koostööd soodustavalt.
 25. Esitab argumente mingi tõekspidamise, idee, poliitika, huvi vmt kaitsmiseks teiste inimeste või kogukonna huvides.
 26. Küsib oma tegevuse või teadmiste kohta tagasisidet teiselt inimeselt (nt kolleeg, ülemus, koostööpartner) või institutsioonilt, et täiendada oma teadmisi ja lihvida oskusi mingi ülesandega toimetulemisel.
 27. Eristab fakte hinnangutest, suhtub saadud tagasisidesse rahulikult ning võimaluse korral arvestab tagasisidega edasises tegevuses.
 28. Suhtleb, vahetab teavet, peab nõu ja teeb koostööd isikute ja isikute rühmadega, et leida ühine mõistmine, leppida vajaduse korral kokku kompromissides ja tagada töö maksimaalne tõhusus.
 29. Kuulab kõnelejat tähelepanelikult, keskendunult ja katkestamata, andes vajaduse korral oma kaasamõtle misest märku kehakeelega, peegeldavalt, täpsustades ja kuuldut ümber sõnastades.

B.3 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.3.1 Tantsuks sobiva keskkonna loomine ja arendamine	EKR tase 8
Tegevusnäitajad 1. Hindab füüsilise keskkonna olukorda ja sobivust erialaseks tegevuseks; loob ohutu keskkonna. 2. Loob usaldusliku, loomingulise tegevust ja koostööd soodustava õhkkonna. 3. Arvestab tantsuks sobiva keskkonna loomisel tegevuse eesmärki ja osalejate eripära. 4. Arendab avatud tantsukogukonda, laiendades tantsuga seotud inimeste ringi ja väärtustades valdkonda.	
B.3.2 Valdonna arendamine	EKR tase 8
Tegevusnäitajad 1. Arendab valdkonda üldsusele suunatud tegevuste kaudu, nt algatab või veab eest valdkondlikult kaalukaid ja väärtust loovaid sündmusi; tegeleb järjepideva loometegevusega; loob avalikuks kasutamiseks õppevara; kirjutab ja avaldab artikleid. 2. Jagab süsteemselt oma kogemusi, nt korraldab või viib läbi valdkonnale suunatud koolitusi, on mentor, esineb konverentsidel. 3. Osaleb aktiivselt erialaliidu/organisatsiooni tegevustes, räägib kaasa valdkonda reguleerivate poliitikate kujundamises kohaliku omavalitsuse või riigi tasandil.	

4. Algatab ja toetab kollektiivide- või valdkonnasisest ja -ülest koostööd ja kogemuste vahetamist; loob või arendab koostöövõrgustikke.

Teadmised

Anatoomia, füsioloogia, kehaliste võimete arendamise kaasaegsed teooriad ja meetodid.

SPETSIALISEERUMISEGA SEOTUD KOMPETENTSID

Spetsialiseerumisel eesti rahvatantsule tuleb tõendada kompetents B.3.3

Eesti rahvatants	
B.3.3 Eesti rahvatants	EKR tase 8
Tegevusnäitajad 1. Kasutab põhisamme ja -liikumisi ilma abimaterjalideta; leiab vähemlevinud põhisammud ja liikumised erialastest allikatest; loeb sammustikku ja liikumisi taktiosade kaupa. 2. On kursis olulisemate pärimustantsude ja erinevate ajastute autoriloominguga ning analüüsib nende erisusi. 3. Kasutab eesti rahvatantsu oskussõnavara vastavalt sihtgrupile ja olukorrale. 4. Orienteerub eesti pärimusmuusika maastikul; valib liikumisega sobiva muusika, kohandab liikumise muusikale; teeb või on korduvalt teinud koostööd muusiku(te)ga. 5. Loob või on korduvalt loonud üldsusele suunatud mitmeid kollektiive (lisa 4 – kutsestandardis kasutatud terminid) kaasavaid lavastusi; koolitab mentorina teisi tantsujuhte; nõustab kolleege väljakulavastuste loomisel. 6. Analüüsib, mõtestab ja suunab valdkonna protsesse. 7. Arvestab rahvarõiva kandmise põhimõtteid ja leiab vajadusel lisainfot; väärtustab ja annab edasi rahvarõiva kandmise kultuuri.	

VALITAVAD KOMPETENTSID

Valitavatest kompetentsidest B.3.4–B.3.7 tuleb tõendada vähemalt üks kompetents.

B.3.4 Loome- ja/või õppeprotsessi juhtimine	EKR tase 8
Tegevusnäitajad 1. Sõnastab tegevuse pikaajalised eesmärgid, arvestades osalejate eripäraga ja valdkonda puudutavate tegevus- ning arengukavadega; kaasab eesmärkide püstitamisse osalejaid; osaleb valdkonda puudutavate tegevus- ning arengukavade loomisel. 2. Kavandab pikaajalise loome- ja õppeprotsessi, lähtudes kogukonna ja püstitatud eesmärkidest, ressurssidest ning ajakavast; kaasab asjakohaseid osapooli. 3. Arendab osalejate füüsilisi ja vaimseid võimeid ning tantsuoskust, arvestades nende eripäraga; märkab ja hindab muutusi osalejate individuaalses arengus, teeb korrekture oma tegevuses. 4. Viib loome- ja õppeprotsessi läbi, lähtudes püstitatud eesmärkidest ja ressurssidest; kasutab mitmekülgseid meetodeid, järgides nüüdisaegset õpikäsitust, kaasab osalejaid õppe- ja loomeprotsessi; viib tegevused ellu, püsides kavandatud ajagraafikus. 5. Leiab ja loob võimalusi esinemiseks tantsuvaldkonna arengu eesmärgil. 6. Hindab eesmärkide saavutamist; annab osalejatele ja võtab neilt vastu tagasisidet, kasutades mitmekülgseid meetodeid; reflekteerib ennast ja oma tööd antud õppe- ja loomeprotsessis, teeb järeldused ja arvestab nendega edasise tegevuse planeerimisel; suunab teisi eneserefleksioonile.	
B.3.5 Koreograafia loomine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad 1. Loob tähenduslikuks tervikuks seatud liikumise. Koreograafiat on avalikult esitatud. 2. Sõnastab tähenduslikuks tervikuks seatud liikumise idee.	
B.3.6 Lavastamine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad 1. Sõnastab lavastusliku idee, täpsustab kontseptsiooni, valib vormi. 2. Valib lähtudes kontseptsioonist ja vormist meeskonna, lavastust toetavad komponendid.	

3. Loob või arendab stsenaariumi.
4. Juhib lavastuse loomingu protsessi, tagades lavastuse valmimise.
5. Teeb koos lavastusmeeskonnaga kokkuvõtte kogu lavastusprotsessist.

B.3.7 Eestvedamine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad

1. Käivitab protsessi lähtuvalt eesmärkidest kaasates olulisi osapooli; planeerib ja leiab ressursid protsesside läbiviimiseks.
2. Jälgib tegevuste läbiviimist, prioriseerib tegevused, vajadusel kavandab muudatusi; analüüsib ja hindab tegevusi ning tulemusi, annab tagasisidet; korraldab probleemide lahendamise.
3. Korraldab meeskonna tööd, andes meeskonna liikmetele asjakohaseid ülesandeid vastavalt nende oskustele, võimetele ja isikuomadustele ja kasutades sobivaid juhtimisvõtteid; delegeerib tööülesandeid otstarbekalt ning annab selgeid juhiseid.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.3.8 Tantsuspetsialist, tase 8 kutset läbiv kompetents

EKR tase 8

Tegevusnäitajad

1. Valdab ühte või mitut tantsustiili või tantsutehnikat, sh kasutab korrektset erialast terminoloogiat; hoiab end kursis valdkondlike traditsioonide ja uuendustega.
2. Orienteerub muusikas vastavalt tantsustiili eripärale ja vajadustele.
3. Kasutab teadlikult verbaalset ja mitteverbaalset suhtlemisviisi, lähtuvalt kaaslastest ja olukorrast.
4. Hindab tegutsemise eesmärgist lähtuvalt ettevõtluse võimalusi.
5. Kasutab valdkonna maine kujundamiseks ja sihtgruppidega suhtlemiseks sobivaid kommunikatsioonivõimalusi.
6. Suunab ja mõjutab valdkonda ning on kolleegidele mentoriks.
7. Pakub kogenud nõuandja või õpetajana teistele professionaalset tuge, et aidata neid erialases arengus.
8. Osutab esmaabi haigetele või vigastatud isikutele.
9. Suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes.

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile

1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	19-26032024-2.9/5k
2. Kutsestandardi koostajad	Sille Kapper-Tiisler, Tallinna Ülikooli Balti filmi, meedia ja kunstide instituut Heili Lindepuu, Ilieh teater ja koolituskeskus Jane Miller-Pärnamägi, Eesti Tantsuhuvihariduse Liit, Eesti Tantsuagentuur Erika Põlendik, Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Selts Karin Soosalu, Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Selts Anu Sööt, Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia Anne Tamm-Kivimets, Eesti Tantsukunsti ja Tantsuhariduse Liit, MTÜ Just Tants Maria Uppin-Sarv, Eesti Rahvatantsuansamblite Liit
3. Kutsestandardi kinnitaja	Kultuuri Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	32
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	26.03.2024
6. Kutsestandard kehtib kuni	30.06.2029
7. Kutsestandardi versiooni number	5
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2653 Tantsijad ja koreograafid

9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	8
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Dance specialist, EstQF Level 8
Inglise keeles	Dance specialist, Folk dance specialist
Vene keeles	Специалист по танцу, Специалист народного танца
C.3 Lisad	
Lisa 1 Tantsuspetsialisti hea tava	
Lisa 2 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 3 Digipädevuste enesehindamiskaala	
Lisa 4 Kutsestandardis kasutatud terminid	